การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมัน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดกลาง

The Development of Art Teaching Activities, Visual Arts Using Harrow's Teaching Model with Concept Map to Promote Oil Chalk Painting Skills of Grade 6 Students of Wat Klang School

จุฑาลักษณ์ มาทอง[1], ปารณีย์ ศรีสวัสดิ์[2] และ ปารุษยา เกียรติคีรี[3]
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี[1,2,3]
Jutalak Matong[1]
Paranee Srisawad[2] and Parussaya Kiatkheeree[3]
Suratthani Rajabhat University[1,2,3]
Corresponding Author, Email: addps@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน รายวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดกลาง จำนวน 20 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้โดย แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะการไล่สีชอล์คน้ำมัน และแบบวัดความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนการสอน รายวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมัน

---

* ได้รับบทความ: 16 เมษายน 2568; แก้ไขบทความ: 7 พฤษภาคม 2568; ตอบรับตีพิมพ์: 11 กันยายน 2568
Received: 16 April 2025; Revised: 7 May 2025; Accepted: 11 September 2025 *pp.235-248*

มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 82.10/83.00 นักเรียนมีทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.75, S.D.= 0.20)

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์; กิจกรรมการเรียนการสอน; ทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมัน

Abstract

The purposes of this research were 1) To develop teaching and learning activities for Art and Visual Arts using Harrow's teaching and learning model and conceptual maps to promote students' oil chalk coloring skills to be effective according to the criteria 80/80, 2) To compare the students' oil pastel painting skills before and after the implementation of the instructional activities, 3) To compare the students' academic achievement before and after the implementation of the instructional activities, and 4) To study the students' satisfaction with the instructional activities using Harrow's teaching model in combination with a concept map. The research sample were 20 students in grade 6 of Wat Klang School. The research instruments included learning management plan, achievement test, oil chalk gradation skill test, and satisfaction test. The basic statistics, such as percentage, mean, and standard deviation, were used to analyze the data.

The research results found that the teaching and learning activities of the Art subject, Visual Arts, using Harrow's teaching model with concept mapping to promote oil chalk painting skills were effective according to the criteria of 82.10/83.00. The students' oil chalk painting skills after learning were significantly higher than before learning at .01. The learning achievement after learning was significantly higher than before learning at .01. The satisfaction with the learning management was at the highest level ($\bar{x}$ = 4.75, S.D.= 0.20).

Keywords: Harrow's teaching and learning model with concept maps; Teaching activities; Oil chalk painting skills

บทนำ

จากการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน วิชาศิลปะถือเป็นหนึ่งในวิชาที่รวมอยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี พ.ศ. 2551 ภายใต้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยได้ชี้ชัดในหลักเกณฑ์และเนื้อหาการเรียนรู้ว่า การศึกษาในด้านศิลปะจะสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักความงาม มีสุนทรียศาสตร์และคุณค่าที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของมนุษย์ นอกจากการที่วิชาศิลปะช่วยเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์แล้ว ยังนำไปใช้เพื่อพัฒนานักเรียนที่เผชิญปัญหาในการอ่านอีกด้วย กลุ่มเรียนรู้ศิลปะจึงเป็นส่วนที่ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการในทางศิลปะ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะยังช่วยพัฒนานักเรียนในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ส่งเสริมให้นักเรียนมีความมั่นใจ มีความสุข และเห็นคุณค่าในตัวเอง ซึ่งเป็นฐานรากในการเข้าใจตนเองและการเรียนรู้ต่อหรือการทำงานในอนาคต

จากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะ กลุ่มสาระทัศนศิลป์ สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในช่วงปีการศึกษา 2563-2564 ที่ผ่านมา โรงเรียนวัดกลางได้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ในส่วนของการเรียนรู้รายวิชาศิลปะ พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังขาดทักษะในการระบายสีชอล์คน้ำมัน การไล่ค่าน้ำหนักสี ขาดเทคนิคไล่น้ำหนักแสงเงาและวรรณะสีในผลงาน ทำให้ผลงานการวาดภาพระบายสีที่ออกมายังขาดความสมบูรณ์สวยงามซึ่งวิเคราะห์จากคะแนนในการปฏิบัติงาน ซึ่งการระบายสีชอล์คน้ำมันเป็นเทคนิคสีที่สามารถสร้างความสวยงามให้กับภาพวาด มีความเงางามเป็นสีเหมาะสมกับช่วงวัย อีกทั้งยังเป็นเกณฑ์กำหนดเทคนิคสีที่ใช้ในการแข่งขันศิลปะ อาทิเช่น การแข่งขันศิลปหัตถกรรม (รงค์ ประภาสะโนบล, 2552) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของฝึกระบายสีจะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเลือกสีที่เหมาะสมกับภาพ และทำให้สีที่เลือกมีความสามารถถ่ายทอดอารมณ์ได้ ผู้สอนจึงต้องหาเทคนิคหรือวิธีการสอนที่สามารถใช้ลดข้อจำกัดของนักเรียนที่มีความแตกต่างกันทางด้านการปฏิบัติชิ้นงานศิลปะที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้รายวิชาศิลปะ จากสภาพปัญหาดังกล่าว การเรียนรู้รายวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลปะที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาค้นคว้ารูปแบบและวิธีการเทคนิคการสอนโดยเน้นที่กระบวนการพัฒนาทักษะการทำงาน เพื่อช่วยลดอุปสรรคในการเรียนรู้และแนวการสอนแบบเดิม รวมทั้งการสร้างวิธีการเรียนรู้ใหม่ ๆ ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาศิลปะ

ผู้วิจัยได้พบว่าการใช้รูปแบบการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ สามารถนำไปสู่การพัฒนาทักษะในการใช้สีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ โดยรูปแบบการสอนของแฮร์โรว์ (Harrow's Ir Model for Psychomotor) เป็นแนวทางที่จะช่วยในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาทักษะการทำงานได้ นักเรียนจะได้เรียนรู้ผ่านการประสบการณ์จริง โดยแนวทางการสอนของแฮร์โรว์จะมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเลียนแบบ การทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้อง การแสดงออก และการทำอย่างเป็น

ธรรมชาติ (อลงกรณ์ เกิดเนตร และ สมยศ เผือดจันทึก, 2564) และอีกรูปแบบนึงที่ผู้วิจัยเลือกคือรูปแบบแผนผังมโนทัศน์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดระบบความคิดเห็นเพื่อวิเคราะห์และจัดเรียงเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยสามารถนำมาใช้ใน การสรุปข้อมูลต่าง ๆ ผ่านกระบวนการที่เรียกว่านามธรรม เพื่อรวมประสบการณ์เก่าและใหม่เข้าด้วยกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น กลยุทธ์การสอนของแฮร์โรว์มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาทักษะทางกายภาพ ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ในหลายระดับ ตั้งแต่การรับรู้ การเตรียมตัว การปฏิบัติ การทำซ้ำ จนถึงการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ นักเรียนจะได้รับประสบการณ์การเรียนรู้จากการลงมือทำและการปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ โดยการนำเสนอข้อมูลในรูปของแผนผัง ซึ่งช่วยให้นักเรียนเห็นภาพรวมและเชื่อมโยงแนวคิดต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจนเมื่อผสมผสานกับกลยุทธ์ของแฮร์โรว์ (สุวรรณรัตน์ นพรัตน์ และคณะ, 2567)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบไปด้วย 5 ขั้นและเสริมด้วย 1 เทคนิค หากนำรูปแบบการสอนของแฮร์โรว์ และเทคนิคแผนผังมโนทัศน์มาใช้ร่วมกันจะทำให้เป็นวิธีการสอนที่สามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติ ส่งผลให้นักเรียนสามารถนำแนวคิดไปปฏิบัติได้อย่างมีระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีผลการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน รายวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียน ที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียน

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) โดยใช้แบบแผนการวิจัย One Group Pretest – Posttest Design (Morling & Wilson-Doenges, 2017) ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดกลาง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 20 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 4 ประเภท ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ จำนวน 10 แผน รวม 10 ชั่วโมง

2. แบบวัดทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมัน จำนวน 10 เรื่อง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ สร้างขึ้นจำนวน 10 แผน รวม 10 ชั่วโมง ตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

2. แบบวัดทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมัน จำนวน 10 เรื่อง พัฒนาจากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ ตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า มีค่าระหว่าง 0.67–1.00

4. แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ พัฒนาตามกรอบการประเมิน 4 องค์ประกอบ ตรวจสอบความสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67–1.00

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นก่อนการทดลอง

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ แบบวัดทักษะ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

2) ขั้นดำเนินการทดลอง

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์และแบบวัดทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมัน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ เป็นเวลา 10 ชั่วโมง ผู้วิจัยเป็นผู้สอน

3. ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์และแบบวัดทักษะ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง

4. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้

3) ขั้นหลังการทดลอง

ผู้วิจัยรวบรวมผลคะแนนก่อนและหลังเรียน รวมถึงผลจากแบบสอบถามความพึงพอใจ มาวิเคราะห์ทางสถิติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตรหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2)
2. วิเคราะห์ทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรม
3. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยการเปรียบเทียบคะแนน
4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์มีประสิทธิภาพสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ระดับ 80/80 โดยมีผลลัพธ์อยู่ที่ 82.10/83.00

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ผลจากการให้นักเรียนทดสอบทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันโดยใช้แบบวัดทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมัน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน

ทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมัน	$\bar{X}$		S.D.	
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
1. ทักษะการไล่สีชอล์คตามวงจรสี	5.50	6.90	0.60	0.72
2. ทักษะการไล่ค่าน้ำหนักสีสีชอล์คตามวงจรสีด้วยสีเพียงสีเดียว	5.70	7.10	0.66	0.72
3. ทักษะไล่น้ำหนักสีชอล์คตามวงจรสีด้วยสีสองสี	5.65	7.30	0.59	0.57
4. ทักษะการไล่น้ำหนักสีตามวงจรสีด้วยสีชอล์คสามสี	5.90	7.70	0.64	0.66
5. ทักษะการระบายสีไล่น้ำหนักสีตามวงจรสีด้วยสีชอล์คสี่สี	6.05	8.15	0.51	0.67
6. ทักษะการระบายสีไล่น้ำหนักสีตามวงจรสีด้วยสีชอล์คห้าสี	6.40	8.4	0.50	0.68
7. ทักษะการระบายสีไล่น้ำหนักตามวงจรสีด้วยสีชอล์คหกสี	6.65	8.8	0.49	0.62
8. ทักษะการระบายสีชอล์คไล่น้ำหนักด้วยโทนสีวรรณะสีร้อน	6.65	9	0.49	0.65
9. ทักษะการระบายสีชอล์คไล่น้ำหนักด้วยโทนสีวรรณะสีเย็น	6.60	9.30	0.65	0.94
10. ทักษะการระบายสีชอล์คไล่น้ำหนักด้วยสีคู่ตรงข้าม	6.70	9.55	0.66	0.69
รวม	**61.8**	**82.2**	**5.79**	**6.92**

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง

3.1 คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียนทั้งหมด 20 คน ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์มีค่าเฉลี่ย พบว่า ($\bar{X}$ =8.60 , S.D.=1.54) และหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ มีค่าเฉลี่ย พบว่า ($\bar{X}$ = 16.60, S.D.=1.60) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมัน

คนที่	ผลการทดสอบ		คะแนนความก้าวหน้า	ร้อยละความก้าวหน้า
	ก่อนเรียน (20 คะแนน)	หลังเรียน (20 คะแนน)		
1	11	20	+9	45
2	8	18	+10	50
3	7	15	+8	40
4	7	18	+11	55
5	8	16	+8	40
6	8	16	+8	40
7	11	17	+6	30
8	10	15	+5	25
9	10	16	+6	30
10	9	15	+6	30
11	10	19	+9	45
12	9	18	+9	45
13	6	14	+8	40
14	7	16	+9	45
15	8	16	+8	40
16	11	16	+5	25
17	7	16	+9	45
18	9	17	+8	40
19	9	19	+10	50
20	7	15	+8	40

ค่าเฉลี่ย	8.60	16.60	
S.D.	1.54	1.60	

**มีระดับนัยสำคัญที่ .01

3.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่างพบว่าคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียนโรงเรียนวัดกลาง มีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐาน ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	SD
ก่อนเรียน	20	20	8.60	1.54
หลังเรียน	20	20	16.60	1.60

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาศิลปะ สาระทัศนศิลป์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมทักษะการระบายสีชอล์คน้ำมันของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนวิชาศิลปะสาระทัศนศิลป์โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้ภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ร้อยละ 95 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะ กลุ่มสาระทัศนศิลป์ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนตามแนวทางของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ เพื่อเสริมสร้างทักษะการระบายสีด้วยชอล์คน้ำมันของนักเรียนโรงเรียนวัดกลาง มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.10/83.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าการออกแบบกิจกรรมที่เน้นทักษะปฏิบัติร่วมกับการเชื่อมโยงความรู้ผ่านแผนผังมโนทัศน์สามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนา หีดชนา (2564) ที่รายงานว่าชุดกิจกรรมศิลปะตามแนวทางเดียวกันมีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานเช่นกัน

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าทักษะการใช้สีชอล์คน้ำมันของนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมเท่ากับ 6.19 และเพิ่มขึ้นเป็น 8.22 หลังการจัดกิจกรรม สะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติจริงช่วยพัฒนาทักษะของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพัชร์ มหายศนันท์ และ ปรุฬห์จักร อัครารัศม์สกุล (2563) ที่ยืนยันว่าการสอนด้วยวิธีการปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว์ช่วยพัฒนาทักษะได้อย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน

ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้นหลังการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตอกย้ำให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมที่บูรณาการรูปแบบการสอนของแฮร์โรว์กับแผนผังมโนทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ เขมาชีวะ และ จงกล บัวแก้ว (2567) ที่พบว่าการนำแนวทางเดียวกันมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ

อีกทั้ง ผลการวิจัยยังพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนศิลปะด้วยรูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95 มีค่าเฉลี่ย 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.20 สะท้อนว่านักเรียนรู้สึกสนุกและมีแรงจูงใจต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร สุขแสวง และ เก็ตถวา บุญปราการ (2567) ที่รายงานว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของแฮร์โรว์

โดยสรุป การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดของแฮร์โรว์กับการใช้แผนผังมโนทัศน์ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะการระบายสีด้วยชอล์คน้ำมันและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ แต่ยังสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ในระดับสูงสุด อันสะท้อนถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้ในระดับประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1.1 การนำกิจกรรมที่ได้ออกแบบตามแนวทางดังกล่าวไปใช้จริงในชั้นเรียน ควรปรับการนำเสนอในรูปแบบสื่อดิจิทัล หรือสื่อการเรียนรู้แบบออนไลน์เพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนมีความสนใจและเข้าถึงกิจกรรมได้ง่ายขึ้น

1.2 ครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมที่ออกแบบไว้เป็นกรอบแนวคิดนี้ ไปประยุกต์ใช้กับหัวข้อใหม่ ๆ หรือสาระการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่จำกัดเฉพาะด้านทัศนศิลป์

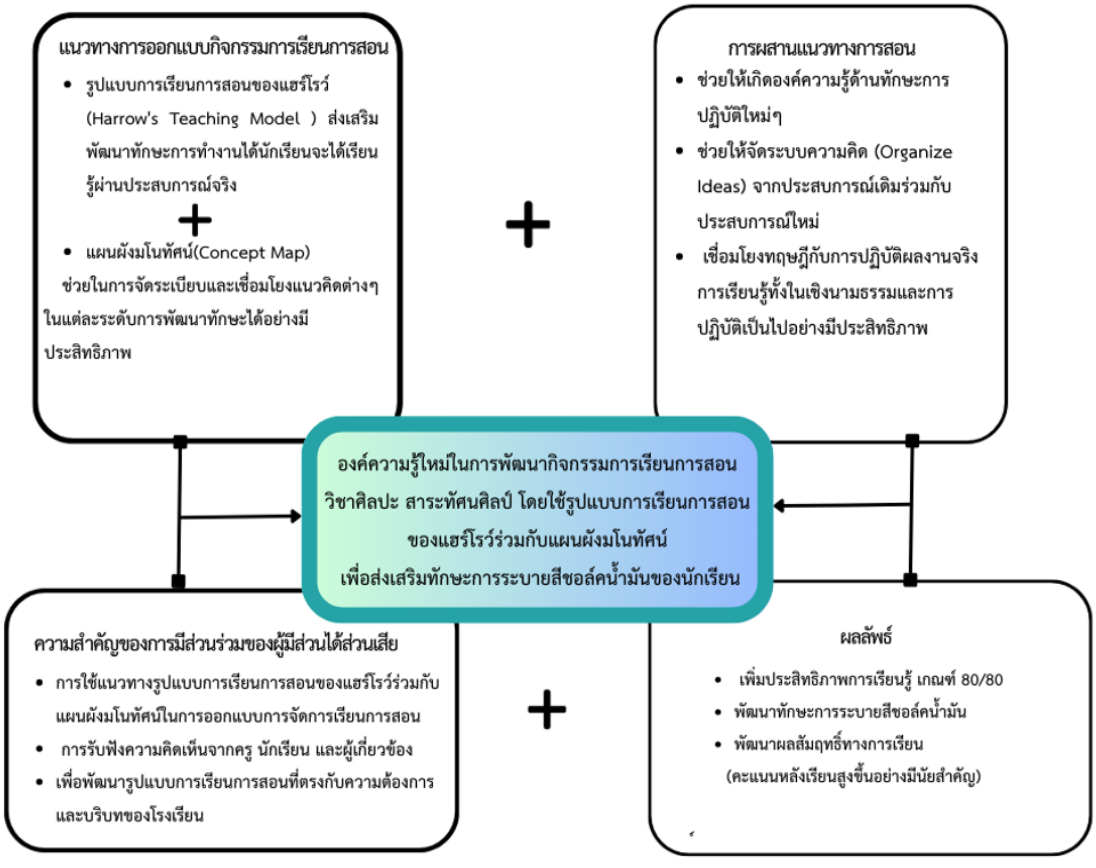
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 พัฒนาเครื่องมือหรือแบบประเมินทักษะเชิงปฏิบัติด้วยแนวคิดแฮร์โรว์และแผนภาพ

แนวคิดในรายวิชาอื่นๆ ที่ต้องการส่งเสริมทักษะปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการประเมินผล เช่น การสร้างแบบประเมินออนไลน์ หรือแพลตฟอร์ม Interactive Learning หัวข้อวิจัยที่แนะนำคือ “การพัฒนาแบบประเมินทักษะเชิงปฏิบัติบนแพลตฟอร์ม Interactive Learning โดยใช้แนวคิดแฮร์โรว์และแผนภาพแนวคิดในรายวิชาวิทยาศาสตร์”

2.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการกำหนดระยะเวลาในการประเมินผลอย่างหลากหลาย เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง หัวข้อวิจัยที่แนะนำ คือ “การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยใช้การประเมินผลตามช่วงเวลาในรายวิชาศิลปะ”

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 แผนผังองค์ความรู้ใหม่การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศิลปะ โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ข้อแนะนำในการเขียนแผนการสอน แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560). กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กฤตฎ์ ชมภูวิเศษ, และ พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ. (2563). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี, 15(2), 29-42.

กฤษฎ์พัสวี ธามธนศักดิ์. (2565). การพัฒนาแบบฝึกทักษะ เรื่อง การระบายสีชอล์คน้ำมัน เพื่อส่งเสริมทักษะการไล่น้ำหนักตามวงจรสี นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. Journal of Modern Learning Development, 7(9), 312-326.

กาญจนา หีดชนาและคณะ. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง สร้างสรรค์งานศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ตามรูปแบบการสอนของแฮร์โรว์ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนวัดขันเงิน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(11), 207-220.

กิตติศักดิ์ ลักษณา, กานต์รวี บุษยานนท์, สุรัตนา อดิพัฒน์, และ ยาซา มะหะมาน. (2564). การพัฒนาหลักการสรุป: แนวคิดและแนวปฏิบัติ เพื่อการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งในวิชาสังคมศึกษา. วารสารมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(10), 16-35.

จรรยพร เจียมเจริญกุล และคณะ. (2565). การพัฒนาและการวิเคราะห์ข้อคำถามของแบบทดสอบมาตรฐานวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับผู้เรียนไทยเพื่อใช้ประกอบการวินิจฉัยความบกพร่องทางการเรียน. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 67(2), 180-192.

จิณห์วรา พิมพ์แสง, และ พัชรินทร์ สะตะ. (2566). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การบวกและการลบจำนวนที่ผลลัพธ์ไม่เกิน 10 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารครุศาสตร์ปัญญา, 1(6), 16-30.

จิราพร สุขแสวง, และ เก็ตถวา บุญปราการ. (2567). การพัฒนาทักษะการเป่าขลุ่ยเพียงออโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยทักษะปฏิบัติ ของแฮร์โรว์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(2), 1005-1014.

ชลลดา ม่วงธนัง. (2563). อิทธิพลของสีวรรณะร้อนและวรรณะเย็นสำหรับการออกแบบโปสเตอร์บทความวิชาการ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 8(1),36-46.

ณัฐพัชร์ มหายศนันท์ และ ปรุฬห์จักร อัครารัศม์สกุล. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้นาฏศิลป์เพื่อเสริมทักษะเรื่องฟ้อนซอปั่นฝ้าย โดยวิธีการสอนแบบทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 7(2), 65-75.

ธนะรัตน์ รัตนกูล, กันต์ธมน สุขกระจ่าง และ ฉัตรชัย แก้วดี. (2567). การประเมินค่าน้ำหนักปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกแบบบรรจุภัณฑ์ขนมกะหรี่ปั๊บ โดยใช้กระบวนการลำดับชั้นเชิงวิเคราะห์ (AHP): กรณีศึกษา อำเภอละงู จังหวัดสตูล. Academic Journal of Industrial Technology Innovation, 2(3), 16-25.

นฤดล จันทรเพ็ชร์, สุพจน์ เกิดสุวรรณ์, และ ทองปาน บุญกุศล. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้ดนตรีเบื้องต้นของนักเรียนวงโยธวาทิต ตามแนวคิดแฮร์โรว์. วารสารการวัดผลการศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, 40(108), 189-201.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. https://www.moe.go.th/แผนการศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2560/

มนตรี ธีรธรรมพิพัฒน์, ชุติมา ปัญญาพินิจนุกูร และ นิติบดี ศุขเจริญ. (2566). การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยธนบุรี , 17(3), 86-102.

มนธิรา นรินทร์รัมย์, และ นิเวศน์ คำรัตน์. (2565). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคทีมแข่งขันร่วมกับผังมโนทัศน์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 17(3), 201-214

รงค์ ประภาสะโนบล. (2552). ทัศนศิลป์ ป.1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการคิดวิเคราะห์เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

รัชวุฒิ แจ้งมาก, ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, ปิยะ ศุภวราสุวัฒน์, และ ใหม่ เจริญธรรม. (2567). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการแผนการจัดการเรียนรู้. วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรมพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 15(3), 10-21.

ศิตา เยี่ยมขันติถาวร. (2567). การศึกษาข้อผิดพลาดการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต แขนงหลักสูตรและการสอน เอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 6(1), 45-60.

ศิริรัตน์ เขมาชีวะ, และ จงกล บัวแก้ว. (2567). การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติการทำขนมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารครุศาสตร์ปัญญา, 3(2), 1-14.

สุวรรณรัตน์ นพรัตน์, จุไรศิริ ชูรักษ์, และ จงกล บัวแก้ว. (2567). การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ร่วมกับสื่อประสมเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะปฏิบัติ รำวงมาตรฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 9(3), 292-301.

อลงกรณ์ เกิดเนตร และ สมยศ เผือดจันทึก. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบทักษะปฏิบัติเพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 รายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน. วารสารการศึกษา , 49(2), 1–15.

Morling, B., & Wilson-Doenges, G. (2017). Research Methods in Psychology: Evaluating a World of Information, 3e with media access registration card + SPSS for Research Methods: A Basic Guide (3rd edition). W. W. Norton & Company.